

LinTeks Åsiktsprogram

Förord

LinTeks åsiktsprogram är tänkt som ett stöd för de av LinTeks kårfullmäktige förtroendevalda som företräder LinTeks medlemmar att luta sig mot, då de förväntas föra studentkollektivets talan på Tekniska högskolan vid Linköpings universitet. De åsikter som finns beskrivna i detta dokument är dock generella riktpunkter och det ligger alltid på den enskilde förtroendevalda att bedöma huruvida det bästa för studenterna är att följa dessa eller inte.

Då frågor som inte adresseras i detta dokument stöts på så ligger ansvaret på den enskilde förtroendevalda att själv avgöra om frågan är så pass övergripande att kårfullmäktige behöver konsulteras.

Skillnaden mellan vad LinTek anser och vad LinTek kräver kan främst beskrivas som en gradskillnad gällande LinTeks villighet att kompromissa. Om en situation uppdragas som går emot något av LinTeks krav så bör detta snarast adresseras och kårstyrelsen, i större frågor även kårfullmäktige, bör informeras. Om ett beslut, oavsett instans, tas som går emot LinTeks krav så bör LinTeks representant, då denne finnes, allvarligt tänka över att reservera sig mot beslutet. Denna distinktion ämnar på intet sätt nedvärdera de frågor där LinTek har åsikter snarare än krav, även dessa är av stor vikt, utan är ett sätt att vikta LinTeks åsikter mot varandra.

När det i detta dokument refereras till teknologer åsyftas personer som studerar på grund-, avancerad eller forskarnivå vid tekniska fakulteten på Linköpings universitetet.

Linköpings universitet förkortas härmed LiU och Tekniska högskolan vid Linköpings universitet, den tekniska fakulteten förkortas LiTH.

Dokumenthistorik

Åsiktsprogrammet uppdateras kontinuerligt av LinTeks kårfullmäktige, allt eftersom LinTek stöter på och tar ställning i nya frågor, och skall genomgå en mer gedigen och granskande genomgång minst var 3:e år.

Sådan genomgång av åsiktsprogrammet har skett 2009-09-06, 2013-03-07 samt 2016-04-19

Utöver detta har revidering skett 2010-04-14, 2011-05-04, 2011-09-11, 2017-09-10 samt 2018-12-11.

Innehåll

1. Kårer	6
1.1 Medlemmar och medlemskap	6
1.2 Studenters medbestämmanderätt	6
1.3 LinTek	7
1.3.1 LinTeks arbete	7
1.3.2 LinTek och teknologerna	7
1.3.3 LinTek och sektionerna.....	7
2. Utbildning.....	8
2.1 Antagning.....	8
2.2 Kvalitet i högre utbildning	8
2.2.1 Utbildningarnas utformning	9
2.2.2 Undervisningsformer	10
2.2.3 Kursinnehåll.....	11
2.2.4 Förkunskapskrav	12
2.2.5 Valmöjligheter.....	12
2.2.6 Examination	13
2.2.7 Plussning	14
2.2.8 Kompetens hos undervisande personal.....	15
2.2.9 Internationell gångbarhet.....	16
2.2.10 Kvalitetssäkring och utvärdering.....	17
2.3 Praktik	18
2.4 Examensarbete.....	19
2.5 Språk i utbildningarna	20
2.6 Utbildnings- och forskningsinformation	20
2.7 Kursplanering och kursinformation	21

2.8	Möjlighet att läsa doktorandkurser	23
2.9	Uppdragsutbildning	23
2.10	Terminsupplägg	24
2.11	Studievägledning	25
2.12	Examen	26
2.12.1	Grundförutsättningar	26
2.12.2	Examen och examina	26
3.	Mottagning	27
3.1	Mottagningens syfte	27
3.2	Organisation kring mottagningen.....	27
3.3	Mottagning för inresande teknologer.....	27
4.	Samverkan med samhälle och näringsliv.....	29
4.1	Marknadsföring och information i rekryteringssyfte	29
4.2	Marknadsföring av teknologer gentemot och förberedelser inför arbetslivet	30
4.3	Samhällets kunskapsutveckling.....	30
4.4	Integration med näringslivet	31
5.	Internationalisering	32
5.1	Internationella utbyten	32
5.2	Kontakt och avtal med lärosäten utomlands	32
5.3	Ansvar för utbytesprogram.....	33
5.4	Antagning till internationella program vid LiTH	33
5.5	Tillgodoräknande av studier från annat lärosäte än LiTH	34

5.6	Introduktion för inresande masterstudenter	34
6.	Resurser och tjänster	35
6.1	Lokaler och utrustning på universitetet	35
6.2	Studie- och arbetsmiljö	36
6.2.1	Fysisk studie- och arbetsmiljö.....	36
6.2.2	Psykosocial studie- och arbetsmiljö.....	37
6.3	Måltidsmöjligheter	38
6.4	Kommunikationer	38
7.	Bostäder.....	39
7.1	Teknologernas bostadssituation	39
7.2	Studentbostäder	39
8.	Finansiering av studier och forskning	41
8.1	Studieavgifter.....	41
8.2	Studiemedel.....	41
8.3	Studenter med särskilda behov.....	43
8.4	Studiemedel för utlandsstudier.....	43
9.	Hälso-, och friskvård.....	44
9.1	Studerandehälsovården.....	44
9.1.1	Inriktning.....	44
9.1.2	Genomförande	45
9.1.2	Finansiering	46
9.2	Krishantering.....	46
9.3	Alkohol.....	46
9.4	Friskvård.....	47

10. Doktorander	48
11. Hållbar utveckling	51

1. Kårer

1.1 Medlemmar och medlemskap

Varje enskild student skall ha rätt att välja om hen skall bli medlem i en studentkår.

LinTek anser

- att** varje enskild student skall ha rätt att välja om hen skall bli medlem i en studentkår.
- att** icke medlemmar ej skall få avnjuta de förmåner och rättigheter som gäller för medlemmar.

1.2 Studenters medbestämmanderätt

För att förverkliga visionen om en god högre utbildning bör studenter ha medbestämmanderätt på de lärosäten där de studerar. Studeranderepresentanter skall därför finnas i alla beslutande och beredande organ vid högskolor och universitet. Studeranderepresentanterna skall ej särbehandlas från övriga ledamöter och skall därmed inneha samma rättigheter och skyldigheter som övriga ledamöter.

För att studentinflytandet skall vara en reell möjlighet skall det organiseras genom studentkårer. De föreningar som fungerar som kårer skall garanteras ekonomiskt stöd. Detta stöd skall beslutas nationellt och vara oberoende av högskolan.

LinTek anser

- att** studentinflytande bör organiseras genom studentkårer.
- att** högskolan ska underlätta för studentkårers och andra studentföreningars verksamhet.

LinTek kräver

- att** studenterna ges rätt att vara representerade i samtliga beslutande och beredande organ på LiU som behandlar studentfrågor.
- att** studeranderepresentanter i ett organ skall ha samma rättigheter som övriga ledamöter.

1.3 LinTek

1.3.1 LinTeks arbete

För att kunna verka för sina medlemmar på bästa sätt skall LinTeks dagliga verksamhet ske med så stor öppenhet som möjligt. Allt som kommer kåren till kännedom som tros vara intresse för medlemmarna bör därför delges desamma via lämpliga kommunikationsmedel, såsom exempelvis hemsida eller e-post.

1.3.2 LinTek och teknologerna

LinTek skall, som kår, sträva efter att förbättra situationen för alla teknologer men för att vara en demokratisk organisation krävs att LinTek endast styrs av sina medlemmar.

Teknologerna är LinTeks uppdragsgivare och LinTek har därför en skyldighet mot teknologerna att driva deras talan på ett korrekt sätt.

1.3.3 LinTek och sektionerna

Sektionerna vid LiTH är för LinTek en bra länk till teknologerna tack vare deras goda kontakt med varje enskilt program. Sektionerna bör, på ett liknande sätt som LinTek representerar teknologerna, representera de enskilda program som hör till sektionerna och det är därför vitalt att de styrs på ett demokratiskt sätt för att kunna föra dessa teknologers talan. Om det för en sektion uppdragas problem eller frågor som gäller större grupper av teknologer än enskilda program så bör detta lyftas till LinTek så att LinTek kan adressera frågan på rätt nivå.

2. Utbildning

2.1 Antagning

För att få en bra undervisningssituation med möjlighet till flera infallsvinklar och teknologer med olika erfarenheter behövs ett antagningssystem som ger möjlighet att komma in till högskolan både direkt, med erfordrad utbildning för behörighet, men också efter att man skaffat sig andra meriter. LinTek ställer sig därför positiv till kunskaps- och prestationsbaserade modeller för att avgöra ranking vid antagning.

Antagningssystemet skall utformas så att den presumtiva studenten lätt kan förstå vilken behörighet som krävs för att antas till en viss utbildning. Vid en avvägning mellan enkelhet för den presumtiva studenten och enkelhet för högskolans antagningsenhet skall enkelheten för den presumtiva studenten ha högre prioritet.

LinTek anser

att alla skall ges samma möjligheter att bedriva högre studier.

LinTek kräver

att principerna för behörighet skall vara sådana att de presumtiva studenterna med lätthet kan förstå dem.

att antagningssystemet skall ta hänsyn till icke betygsrelaterade meriter, där det är lämpligt.

att kvotering och positiv särbehandling inte tillämpas vid antagning till högre studier.

att antagningssystemet utformas så att breddad rekrytering möjliggörs.

2.2 Kvalitet i högre utbildning

LinTek arbetar främst för att teknologerna skall vara nöjda med sin utbildning men kvalitet i högre utbildning innebär mer än att teknologerna är nöjda. Det innebär att utbildningen uppfyller de examensmål som finns uppställda, att den uppfyller teknologernas förväntningar på utbildningen, att den uppfyller de mål som universitetet har satt upp med denna utbildning samt att den ger näringslivet och samhället den kompetens som behövs och efterfrågas.

LinTek anser

att kvalitet i högre utbildning innebär att alla intressenters krav och förväntningar uppfylls eller överträffas.

2.2.1 Utbildningarnas utformning

Utbildningen vid LiTH skall vara den bästa i landet och stå sig väl vid internationella jämförelser. Detta innebär att universitetet måste göra strategiska satsningar och inte ge utbildning i ämnen utan att först skapa kompetensgrund och forskning.

Utbildningen skall vila på vetenskaplig grund, vilket innebär att all den kunskap som förmedlas vid universitet och högskolor skall vara internationellt vetenskapligt vedertagen och att utbildningen skall vara forskningsanknuten. En forskningsanknuten utbildning innebär att man skall lära sig vetenskapliga metoder samt ha ett vetenskapligt förhållningssätt till kunskap. Teknologen skall inom sitt ämnesområde kunna ta del av nya forskningsresultat och själv kunna arbeta på forskningens front.

Utbildningen skall vila på teoretisk grund samt vara anknuten till praktiska problem. Det innebär att utbildningen skall ge teoretiska verktyg för att kunna förstå och använda sin kunskap i praktiska tillämpningar. Detta är nödvändigt för att man skall förstå sammanhangen i de metoder man använder i stället för att bara mekaniskt utnyttja dem. Det är viktigt att teknologen lär sig att identifiera, formulera och lösa problem inom sitt kunskapsområde.

Utbildningen skall vara utformad utefter de behov som samhället och näringslivet har, både nu och i framtiden. Det är universitetets ansvar att utbildningen ger rätt kompetens och näringsliv och omgivande samhälle bör ha möjlighet att ge input kring de övergripande målen med utbildningarna.

För att teknologen ska vara redo för framtidens utmaningar bör hållbar utveckling vara en naturlig del av en utbildning vid LiTH. I begreppet hållbar utveckling bör alla tre aspekter tas in; ekologisk, socialt och ekonomiskt. Hållbar utveckling ska inte endast tas upp i en kurs utan som förankrade exempel i flertalet kurser. En del av den sociala aspekten ska vara att etiska perspektiv ska appliceras i utbildningen för att ge förutsättningar för ett etiskt hållbart yrkesliv.

Då majoriteten av utbildningarna vid LiTH och framtida yrken är mansdominerad är ett aktivt arbete med lika villkor i både innehåll och genomförande av utbildning viktigt. Detta kan till exempel ske genom att möjliggöra närvaron av förebilder och lyfta ett genuskritiskt perspektiv på vetenskapshistoria.

Vi lever i en allt mer digitaliserad värld vilket gör att teknologerna måste vara förberedda för detta. Digitalisering är därför viktigt både i utbildningens innehåll men

även i undervisningen. Att relevanta digitala verktyg som teknologen kan komma att använda i sin yrkesverksamma tid ska även få användas under hela utbildningen, för att detta ska vara möjligt bör digitala inslag i undervisningen finnas.

Kopplingen mellan utbildning och kommande arbetsliv bör vara stark och teknologerna skall genom hela sin utbildning få ökande insikt i vilka krav och möjligheter som finns i arbetslivet. Näringslivet bör integreras i utbildningen på flera olika sätt och teknologerna skall lätt kunna se kopplingen mellan deras utbildning och deras framtida arbetsliv.

All kunskap är värdefull och skall värderas, vilket innebär att man skall kunna läsa samtliga kurser på universitetet som enstaka kurser eller läsa dem på deltid och behandlas på samma sätt som dem som läser till någon examen. Dessutom innebär det att det inte skall spela någon roll, under förutsättning att den uppfyller de övriga allmänna målen, hur eller var man har fått kunskap, vem som betalat utbildningen eller hur lång tid det har tagit. Det enda som räknas är att man har kunskapen. Utbildningarna skall ha en tydlig progression genom hela programmet som garanterar att teknologerna utvecklas genom hela sin utbildning och får tillräckligt djup i sin kunskap

Naturvetenskapliga och tekniska utbildningar skall ge en gedigen matematisk grund. Teknologen skall få den kunskap den behöver för att kunna angripa teorier inom andra områden, skapa modeller för problem och få sammanhang i de fenomen som studeras.

I ingenjörsutbildningar skall en stor andel teknik ingå och de skall byggas på en naturvetenskaplig bas men det bör även finnas möjlighet att inom programmen läsa breddande kurser.

Utbildningen skall ge insikt i samspelet mellan samhällets olika aktörer och placera teknologen i detta sammanhang. Det är också viktigt att utbildningen ger den svensktalande teknologen färdighet att på svenska och engelska, samt den icke-svensktalande teknologen färdighet att på engelska förmedla sin kunskap till andra.

Utbildningen vid LiTH skall främja förståelse för andra kulturer. Detta kan exempelvis möjliggöras genom internationellt utbyte. Teknologernas möjligheter till utlandsstudier bör tas med i beaktande vid design av utbildningarna. Teknologen har ansvar för sitt eget lärande och skall under studietiden ges möjlighet att utveckla förmågan att arbeta i grupp såväl som självständigt.

Utbildningen bör placeras där den bäst kan genomföras, och inte placeras på grund av regionalpolitiska anledningar.

LinTek anser

- att** forskningsanknytning är en förutsättning för bra utbildning.
- att** utbildningarna skall utformas efter samhällets nutida och framtida behov.
- att** alla utbildningar skall ha en tydlig koppling till näringslivet.
- att** möjlighet till utlandsstudier bör tas i beaktande vid planering av programplaner.
- att** hållbar utveckling ska vara en naturlig del av utbildningen.
- att** etikaspekter i utbildningen ska finnas.
- att** lika villkor-aspekter ska finnas i både innehåll och genomförande av utbildning.
- att** digitaliserade verktyg bör naturligt komplettera utbildningens innehåll och undervisning.

LinTek kräver

- att** regionalpolitiska skäl inte får styra lokalisering av utbildning.

2.2.2 Undervisningsformer

Kursens karaktär skall formas efter dess innehåll. Under utbildningen skall formen av undervisning variera, med t.ex. laborationer, gruppdiskussioner eller projekt. Graden av självständigt arbete skall vara hög och schemalagd undervisning bör därför inte förekomma i sådan omfattning att teknologer ej ges utrymme till självständigt arbete under dagtid. Medvetenheten om att undervisning enbart är en del av utbildningen på universitetsnivå skall uppnås redan i början av en utbildning. Detta innebär att undervisningen är mindre dominerande och att tyngdpunkten i densamma bör, när det är lämpligt, förskjutas från föreläsningar och lektioner till laborationer samt projekt- och grupparbeten.

Undervisning är ett samspel mellan lärare och teknolog. Båda parter måste vara aktiva och intresserade för att driva undervisningen framåt. Det är en fördel om undervisningen i stor utsträckning kan bedrivas i små grupper och kan utformas probleminriktat med sikte på helheter och samband. Undervisningen skall uppmuntra stor självständighet och fortsatt lärande för att förbereda teknologen på sin lärande roll i arbetslivet.

LinTek anser

- att** undervisningen skall uppmuntra stor självständighet och fortsatt lärande.
- att** LiTH skall bedriva pedagogisk stödverksamhet.

2.2.3 Kursinnehåll

Det skall finnas ett rikt utbud av kurser att välja mellan, både grundläggande och fördjupningskurser. Förutom tekniska och naturvetenskapliga kurser från grundnivå till forskarnivå skall det finnas möjlighet att läsa kurser från andra ämnesområden.

Kurser som ingår i ett utbildningsprogram skall vara utformade så att teknologer som har tillgodoräknat sig tidigare kurser inom programmet inte har några problem att ta till sig kursens innehåll. Därför bör utvecklare av kursen och undervisande lärare vara väl medvetna om vilken grupp teknologer kursen är ägnad för och gruppens förkunskaper.

Innehållet i en kurs skall vara aktuellt, vetenskapligt grundat och gå att sätta in i ett större sammanhang. En kurs skall ge information om forskning inom kursens ämnesområde och sammanhang med andra ämnen.

LinTek kräver

- att** även kurser inom humaniora skall finnas med i kursutbudet.
- att** innehållet i en kurs skall vara aktuellt och vetenskapligt alternativt konstnärligt grundat.
- att** undervisande lärare har goda kunskaper om vilken grupp teknologer de undervisar för och deras förkunskaper.

2.2.4 Förkunskapskrav

För att en kurs skall kunna hållas på en lämplig nivå krävs att alla teknologer som skall gå kursen har vissa förkunskaper. Därför bör man ställa upp förkunskapskrav, som skall beskriva vad teknologerna behöver för att kunna tillgodogöra sig kursen. Dessa förkunskapskrav skall vara definierade i kursens kursplan. Det är av vikt att nivån på kursen följer det som är uppgett i kursplanen, vare sig en sänkning eller höjning av nivån är acceptabel om det inte passar hela studentgruppen. Då det t.ex. finns teknologer i en kurs som inte uppnår förkunskapskraven är det nödvändigt att lärarna i kursen inte sänker nivån på undervisning bara för att dessa teknologer skall hänga med.

LinTek anser

- att** förkunskapskrav skall ange tydligt vad teknologerna behöver för att tillgodogöra sig kursen.

LinTek kräver

- att** förkunskapskrav för en kurs skall vara relevanta för kursen och hållas aktuella.
- att** lärarna i en kurs lägger kursen på den nivån som är angiven i kursplanen.

2.2.5 Valmöjligheter

Utbildningens uppbyggnad skall bygga på valfrihet. Alla skall kunna anpassa sin utbildning efter sina egna mål och intressen, även om dessa varierar under utbildningen. Valfriheten ger större förutsättningar att lyckas med utbildningen. För att göra ett välgrundat val är det av yttersta vikt att information om kursinnehåll men också vad för typer av arbetsuppgifter olika kurser kan leda till ges till teknologerna i god tid innan valen.

Detta innebär bland annat att det inte får finnas platsbegränsning på studieinriktningar och kurser i högre årskurser. Det innebär också att informationen om olika kurser samt vad dessa leder till i arbetslivet är viktig. För att valfriheten skall vara reell måste informationen för att kunna göra ett välgrundat val finnas.

Det skall finnas en bra balans mellan obligatoriska och valfria kurser. Ansökningar om tillgodoräknande eller ersättning av obligatoriska kurser skall behandlas med flexibilitet. Utbildningarna skall lämna gott om plats för individuella val men vara utformade så att man oavsett sina val har med sig den nödvändiga kompetensen efter examen. Detta bör göras genom tydliga spår eller profiler på utbildningarna.

Kursutbudet måste vara sådant att det alltid finns reella möjligheter att välja mellan olika, för sin utbildning, relevanta kurser. Dessutom skall det finnas möjlighet att välja bland kurser på övriga universitetet. En teknolog med stora valmöjligheter blir en bättre teknolog.

LinTek anser

- att** en bra balans mellan obligatoriska moment och valfrihet skall finnas.
- att** spår, profiler eller liknande bör finnas på utbildningsprogram med stor valbarhet.

LinTek kräver

- att** inga övre platsbegränsningar får förekomma på studieinriktningar och kurser i högre årskurser.
- att** samtliga kurser vid universitetet skall kunna läsas som fristående kurser, förutsatt att teknologen har förkunskaper nog att tillgodogöra sig materialet.

2.2.6 Examination

Examinationen i en kurs skall vara anpassad till kursens karaktär och innehåll, eftersom examinationen tillsammans med undervisningsformen, styr inläringen. Examinationen skall huvudsakligen mäta förståelse och inte bara memorerade kunskaper. Då examinationsformer påverkar vad - och på vilket sätt - teknologerna lär sig och hur en kurs är upplagd är det viktigt att en stor flora av examinationsformer, såsom gruppredovisningar, uppsatser, skriftliga och muntliga tentamina samt projekt, anpassade efter kursinnehåll och sammanhang finns. När det finns flera olika

examinationsformer behöver även ett komplett regelverk för examinationsformer finnas så att lärare och teknologer vet vilka regler som finns. Detta regelverk skall upprättas och underhålls av LiTH.

I högre studier skall ledstjärnan vara att förkovra sig och öka sina kunskaper. För att teknologerna skall vara konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden, vid ansökan till utlandsstudier, stipendier m.m., skall graderade betyg utfärdas, om det inte finns pedagogiska eller praktiska skäl till att endast utfärda G och U (godkänt respektive underkänt).

Ur rättvise- och rättssäkerhetsperspektiv och för att lärosätets myndighetsutövande skall ske på saklig grund skall betygssättning alltid baseras på teknologens individuella prestation. Teknologer skall alltså aldrig bedömas i grupp. Med detta avråds det inte från grupparbeten eller att examinerande moment genomförs i grupp. LinTek menar endast att teknologers individuella prestation skall ligga till grund för betygsbedömningen och att gruppbetyg därmed inte skall utfärdas. Ansvaret för att kunna särskilja teknologers individuella prestationer skall ligga på examinationen för kursen.

För att teknologerna skall ges möjlighet att prestera på samtliga ordinarie tentamina bör dessa åtskiljas av tid för återhämtning. Det bör därför ligga en schemafri dag mellan ordinarie tentamina.

Examinationen i en kurs skall inte variera i svårighetsgrad från examinationstillfälle till examinationstillfälle eller från år till år. All examination skall bedömas objektivt och konsekvent. Anonym examination skall tillämpas där det är praktiskt möjligt. Examinationsresultat skall senast tio arbetsdagar efter examinationen tillkännages på välkänd och lätt tillgänglig plats och inrapporteras till LADOK.

Då det finns obligatoriska moment i en kurs skall dessa ses som examination och därmed ge poäng.

Alla studerande skall ha rätt att få sina kurser betyg- och poängsatta enligt ECTS.

Eventuella språkproblem får inte påverka prestationen vid examinationstillfället. Av den anledningen skall det finnas möjlighet till examination på engelska. Om teknologen skriver en tentamen som ej är på dennes hemspråk skall teknologen ha rätt att ta med en ordbok vid tentamenstillfället.

LinTek anser

- att** examination skall mäta graden av förståelse och färdigheter.
- att** alla studerande skall ha rätt att få sina kurser betygs- och poängsatta enligt ECTS.
- att** en kurs betygsform i första hand skall vara graderade betyg och endast om pedagogiska eller praktiska skäl finns skall ograderade betyg tillämpas.
- att** det är examinatorns ansvar att kunna särskilja individuella teknologers prestationer.
- att** teknologerna skall ha minst en schemafri dag mellan ordinarie tentamina.

LinTek kräver

- att** teknologers individuella prestation ligger till grund för utfärdandet av betyg.
- att** examinationsformen skall anpassas till kursens karaktär.
- att** examinationsresultat skall tillkännages senast tio arbetsdagar efter examinationen på välkänd och lätt tillgänglig plats.
- att** obligatoriska moment skall anses som examination.
- att** ett komplett regelverk för examinationsformer upprättas och underhålls av den tekniska fakulteten.
- att** teknologer som inte har svenska som modersmål skall erbjudas möjlighet att tentera på engelska.
- att** anonym examination skall tillämpas där det är praktiskt möjligt.
- att** lika antal högskolepoäng ska motsvara lika stor arbetsmängd på alla LiTH:s kurser.

2.2.7 Plussning

Plussning är en möjlighet för teknologer att redovisa erhållen kunskap och förståelse för ett högre betyg i en redan avklarad kurs. Tidpunkten när en teknolog demonstrerar sina kunskaper ska inte vara av relevans. Det väsentliga är att teknologen har erhållit och kan visa den förståelse och kunskapsnivå som krävs.

Att inte ha möjligheten att plussa kommer leda till att vissa teknologer istället väljer att lämna in blanka tentamen när sökt resultat inte kan uppnås. Detta är ett fenomen som är väl känt på andra fakulteter som inte har plussning.

LinTek kräver

- att** plussning ska vara tillåten på alla tentamina.

2.2.8 Kompetens hos undervisande personal

Examinator i en kurs skall ansvara för och delta i planering och genomförande av kursen. Om examinatorn inte har hand om någon del av undervisningen under kursen bör denne på annat sätt ha kontinuerlig kontakt med teknologerna.

Personer som undervisar skall vara kompetenta i sitt ämne, engagerade, ha pedagogisk insikt och kunskap om jämlikhetsfrågor. Vid anställning, befordran, lönesättning samt uppsägning av undervisande personal skall pedagogisk skicklighet och intresse såväl som vetenskaplig dito beaktas. All tjänstetillsättning skall ske på rättssäkra grunder. Detta innebär att alla tjänster tydligt skall utlysas och att personliga relationer inte skall ha någon betydelse samt att positiv särbehandling och kvotering (baserat på ålder, social och etniskt bakgrund, kön, sexuell läggning eller funktionshinder) inte skall tillämpas.

Lärarens uppgift i utbildningen är att stödja och uppmuntra teknologen till självständiga studier samt delge teknologerna sin kunskap. Att lärare, såväl som teknologer, är engagerade är en förutsättning för teknologernas lärande. Läraren skall hålla sig informerad om utvecklingen inom sitt kunskapsområde och införliva nya rön i undervisningen. För att lärarna skall kunna bemöta alla teknologer på ett bra sätt och ge dem likvärdig undervisning krävs det att lärarna har kunskap om och vilja att motarbeta de diskriminerande strukturer som finns i dagens samhälle.

Läsandet av pedagogik- och didaktikkurser skall kunna räknas som en del av, men inte hela undervisningsplikten. I dessa pedagogik- och didaktikkurser skall det ingå moment som tar upp undervisningssituationen ur ett genus- och jämlikhetsperspektiv. Dessutom skall poäng för sådana kurser få räknas in i doktorsexamen, dock upp till en bestämd maxpoäng. Lärare bör förutom detta ha utrymme inom tjänsten att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete, både för att utveckla sig själva men även sina kurser. Ansvaret för att sådant utvecklingsarbete sker ligger dock på LiTH, inte på den enskilda läraren.

LinTek anser

- att** lärarens uppgift är att främja teknologens eget arbete samt delge teknologerna sin kunskap.
- att** engagemang hos både lärare och teknolog är en förutsättning för en bra inlärningsprocess.
- att** tjänstetillsättning skall ske på ett rättssäkert och jämlikt sätt.
- att** alla tjänster skall utlysas tydligt.
- att** personliga relationer inte skall ha någon betydelse vid tjänstetillsättning.

LinTek kräver

- att** alla lärare skall vara kompetenta i sittämne.
- att** alla lärare skall ha pedagogisk utbildning och insikt.
- att** alla lärare ges utrymme inom tjänsten att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete.
- att** vid anställning, befordran, lönesättning samt uppsägning av personal som skall ingå i undervisningen skall pedagogisk skicklighet och intresse såväl som vetenskaplig dito betonas.
- att** alla lärare skall ha insikt i genus- och jämlikhetsfrågor.

2.2.9 Internationell gångbarhet

De examina som ges vid LiTH skall vara internationellt gångbara. För att LiTH-studerande skall kunna dra nytta av den allt mer internationella arbetsmarknaden måste omvärlden förstå deras utbildningar och examina. Högskolorna i Sverige har gemensamt ansvar för att se till att de svenska utbildningarna och examina är internationellt jämförbara och gångbara. Vidare måste de svenska lärosätena gemensamt värna om att ett gott rykte sprids om de svenska utbildningarna och examina internationellt.

Idag är de flesta längre ingenjörsutbildningar i världen uppbyggda enligt en struktur på antingen fem sammanhållna år eller tre plus två år. För många arbetsgivare i andra länder är utbildningens längd ett viktigt kvalitetsmått, varför civilingenjörsutbildningen i Sverige bör omfatta 5 år.

Det måste även finnas någon form av system för att jämföra våra examina med examina i andra länder. För att få internationellt gångbara examensbenämningarna, skall civilingenjör och magister (i naturvetenskapliga ämnen) översättas med Master of Science, likaså skall ingenjör och kandidat (i naturvetenskapliga ämnen) översättas med Bachelor of Science.

LinTek anser

- att** högskolorna i Sverige har ett gemensamt ansvar för att de svenska utbildningarna och examina är internationellt jämförbara och gångbara.

LinTek kräver

- att** civilingenjörsutbildningen skall vara fem år.
- att** givna examina vid LiTH skall vara internationellt gångbara.
- att** examensbenämningarna civilingenjör och magister (i naturvetenskapliga ämnen) skall översättas med Master of Science.
- att** examensbenämningarna ingenjör och kandidat (i naturvetenskapliga ämnen) skall översättas med Bachelor of Science.

2.2.10 Kvalitetssäkring och utvärdering

För att hålla en hög kvalitet på utbildningarna så krävs det att universitetet implementerar systematisk kvalitetssäkring på alla nivåer. Detta system skall inte bara fokusera på kvalitetssäkring utan även kvalitetsutveckling för att garantera utbildningarnas fortsatta utveckling i rätt riktning. Detta system skall tydligt specificera var ansvaret för de olika aspekterna av kvaliteten ligger samt innehålla en entydig definition på kvalitet i högre utbildning.

Varje kurs och utbildning skall ständigt utvärderas för att utvecklingen aldrig skall avstanna. Utvärderingen skall ske i ett samarbete mellan berörda teknologer, lärare och assistenter. Alla har samma mål med utvärderingen; en ständig förbättring av utbildningen. Den utvärdering som ordnas av teknologer skall tas på allvar av berörda lärare och i samarbete med examinator användas som ett kvalitetsutvecklande instrument. Utvärderingarna bör vara ömsesidiga, dvs utvärdera både kursen, lärarnas pedagogiska skicklighet likväl som teknologernas prestation och engagemang. Kursansvariga bör uppmuntras till att anpassa kursvärderingen efter sin egen kurs. Det bör ske ett utbyte av idéer och erfarenheter från utformning av kursutvärderingar såväl inom som utanför den egna disciplinen.

Utvärderingar bör innehålla både kvalitativa och kvantitativa moment. Som underlag för mer kvalitativa utvärderingsformer, t.ex. diskussion mellan teknologer och lärare, behövs någon form av kvantitativt underlag. Det bör samlas in på ett systematiskt sätt, t.ex. via ett underlag till hela gruppen. Det bör utföras någon form av aktivitet i början av kursen (t.ex. information om förra årets kurs, vad som ändrats), under kursens gång (t.ex. halvtidsutvärdering, muddy cards) och efter kursen slut (t.ex. enkätundersökning, årskursråd). Utöver detta skall alltid, under kursens gång, en bra dialog föras mellan teknologerna och lärarna för att diskutera och påverka kursens utformning och innehåll. Kursutvärderingarna bör därför ses som en kontinuerlig process och inte en aktivitet som genomförs efter kursens slut. Resultatet av utvärderingarna, med kommentarer av berörda parter, bör återges till teknologerna, både de som gått kursen och nästa grupp som går kursen.

För att stämma av helheten i de utbildningar LiTH ger måste man se till sambandet mellan de olika kurser teknologerna läser och vilket utbud av kurser som finns. Dessutom är det viktigt att utbildningarnas giltighet och behovet av dem prövas. LiTH bör därför ordna årskurs- och utbildningsutvärderingar.

Enligt lag skall alla studerande ha möjlighet att utvärdera sina kurser. Detta gäller studerande för vilka LiTH är hemlärosäte likväl som för inresande teknologer. LiTH har ansvar för att regelbundna och standardiserade kursvärderingar genomförs även i kurser där enbart inresande teknologer deltar i undervisningen. Ett sätt att göra detta är att se till att kursvärderingar via studentportalen går att utföra på engelska.

Inresande teknologer som efter en period vid LiTH lämnar Sverige har fått erfarenheter som LiTH skall ta tillvara på. Erfarenheterna kan användas till att förbättra LiTH:s mottagning av inresande teknologer, men kan även vara intressanta i marknadsföringssyfte.

LinTek anser

- att** utvärderingar skall vara ömsesidiga.
- att** utvärderingar bör innehålla både kvalitativa och kvantitativa moment.
- att** utvärderingar skall ses som en kontinuerlig process.
- att** resultat av utvärderingar skall återföras till teknologerna.
- att** LiTH bör ordna årskurs- och utbildningsutvärderingar.

LinTek kräver

- att** utvärderingar skall ske i samarbete mellan lärare och teknologer
- att** teknologernas utvärdering tas på allvar och i samarbete med examinator leder till konstruktiva förbättringar av kursen.
- att** inresande teknologer vid LiTH skall ha samma möjligheter att utvärdera sina kurser som studerande för vilka LiTH är hemlärosätet.
- att** LiU tillser att ett system för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildningarna finns implementerat i LiU:s verksamhet.

2.3 Praktik

I en högskoleingenjörskurs- eller civilingenjörsexamen bör det ges möjlighet att utföra praktik, eftersom dessa examina är yrkesinriktade. Praktiken syftar till att göra teknologen förtrogen med arbetslivet samt att ge en inblick i hur de kunskaper som förvärvats vid studierna kan användas. LiTH bör ansvara för att ge teknologer på högskoleingenjörskurs- och civilingenjörskursprogrammen möjligheten att utföra kvalificerad praktik.

LinTek anser

- att** praktik skall få tillgodoräknas inom ramen för en högskoleingenjörskurs- eller civilingenjörsexamen.

2.4 Examensarbete

I samtliga utbildningar skall examensarbete ingå som ett obligatoriskt moment. Ett examensarbete skall utföras för att teknologerna skall visa att de har tillgodogjort sig kunskaper inom utbildningen och kan tillämpa dessa på ett större problem.

För att avlägga högskoleingenjörskurs-, civilingenjörskurs-, kandidat-, eller masterexamen licentiat- och doktorandexamen från LiTH måste därför ett examensarbete och en tillhörande opponering utföras. För högskoleingenjörskurs-, kandidat- och magisterex-

amen skall examensarbetet omfatta minst 15 högskolepoäng och skall för magister ligga på avancerad nivå. För civilingenjörsexamen skall examensarbetet omfatta minst 30 högskolepoäng och ligga på avancerad nivå. För masterexamen skall examensarbetet omfatta minst 30 högskolepoäng alternativt två examensarbeten om minst 15 högskolepoäng vardera och ligga på avancerad nivå. En opponering på examensarbetet skall genomföras av en teknolog och bedömas av examinator för respondentens (den som lägger fram examensarbetet) arbete.

Även inom examensarbete är internationella erfarenheter av stor betydelse. LiTH har ett ansvar att säkerställa möjligheten för studerande att hitta examensarbeten utomlands.

LinTek anser

att information om examensarbete utomlands skall finnas lättillgänglig.

LinTek kräver

att studerande skall ha möjlighet att göra sitt examensarbete, eller del av det, utomlands.

att alla examensarbeten skall ha opponenter.

att det för högskoleingenjör- och kandidatexamen krävs ett examensarbete om minst 15 högskolepoäng.

att det för civilingenjörsexamen krävs ett examensarbete om minst 30 högskolepoäng.

att det för masterexamen krävs ett examensarbete om minst 30 högskolepoäng alternativt två examensarbeten om minst 15 högskolepoäng vardera.

2.5 Språk i utbildningarna

I en värld av ökande internationalisering så är det vitalt att de som examineras har möjlighet att utvecklas språkmässigt under sina studier. Det skall finnas ett stort utbud av kurser som ges på engelska. Att läsa kurser på engelska, tillsammans med inresande teknologer, skall uppmuntras för att teknologerna skall lära sig att verka i internationella miljöer. Då kurser ges på annat språk än svenska är det viktigt att kvaliteten på kurserna inte sänks och att de undervisande lärarna talar språket väl samt är väl bekanta med den relevanta fackterminologin för att inte komplicera teknologernas lärande.

Allt information och all undervisning i en kurs bör, i största möjliga mån, vara på det språk som anges i studiehandboken. Gällande kurslitteratur är engelska alltid ett fullt acceptabelt alternativ om det skulle vara den mest passande litteraturen för kursen.

Teknologerna skall även ha goda möjligheter att läsa språkkurser för att ytterligare fördjupa sina språkkunskaper.

LinTek anser

- att** allt material som rekommenderas och tillhandahålls, samt all undervisning, under en kurs skall vara på samma språk som kursen ges på, i den mån det är möjligt.

LinTek kräver

- att** lärare som skall undervisa på ett främmande språk talar språket väl och behärskar ämnets fackterminologi.
- att** undervisning på främmande språk inte sänker kvaliteten.
- att** teknologer inte skall begränsas av ett smalt utbud av kurser på engelska.
- att** alla teknologer skall erbjudas språkkurser.

2.6 Utbildnings- och forskningsinformation

Det skall finnas en studiehandbok som sammanfattar alla kurser som ges på LiTH. Studiehandboken skall också beskriva de utbildningar LiTH har för olika examina samt kursplaner för samtliga kurser. Kursplanen skall innehålla mål, förkunskapskrav, organisation, nivå, huvudämne, kursinnehåll, litteratur, omfattning, examinationsform, kursansvarig, en länk till kursens hemsida, information om vilket språk kursen ges på samt för vem och när den ges. Alla teknologer skall ha tillgång till en studiehandbok och den skall hållas aktuell och komplett. Denna information är nödvändig för att valfriheten i utbildningen skall vara praktiskt genomförbar.

Det skall dessutom finnas utförlig, lätt tillgänglig och uppdaterad information om doktorandkurser samt kurser på övriga delar av universitetet så att de som så önskar har goda möjligheter att läsa kurser utanför den tekniska grundutbildningen.

LiTH skall informera teknologerna om vilken forskning högskolan bedriver, visa på tillämpningar av densamma samt tala om hur den står sig internationellt. Denna information bör även förmedlas populärvetenskapligt för att höja intresset bland teknologer i de lägre årskurserna.

LinTek anser

- att** uppdaterad information om doktorandkurser skall finnas tillgänglig för studerande i grundutbildningen.
- att** LiTH skall informera teknologerna om den forskning som högskolan bedriver.

LinTek kräver

- att** alla teknologer har tillgång till en studiehandbok med fullständiga kursplaner för LiTH:s samtliga kurser.
- att** information om kurser på övriga universitetet finns tillgängliga och uppdaterade.

2.7 Kursplanering och kursinformation

Minst fyra veckor innan kursstart skall information om kurserna finnas tillgänglig på en plats lättillgänglig och känd för teknologerna, förslagsvis på kursens hem- sida. Kursinformation skall innehålla kursens syfte, nivå, förkunskaper, var och när första föreläsningen är, en översiktlig föreläsningsplan, litteraturlista med olika alternativ, referenser till fördjupningsstudier, huvudsakliga moment, undervisningsform och examinationsform med utförliga anvisningar vid behov, eventuella betygskrav samt institution, kursansvarig och övriga lärare i kursen.

Det krävs med all rätt att teknologen skall vara engagerad och förberedd i sina studier. För att detta skall vara möjligt krävs dock att de som är ansvariga för kurserna har god framförhållning i planering av och information om utbildningen så att teknologen kan planera både studier och socialt liv.

Det krävs att schemat för undervisningen finns till hands minst fyra veckor innan kursstart för att teknologerna skall kunna planera sina studier och sitt sociala liv. Schemat skall innehålla tid och plats för alla schemalagda undervisningstillfällen. Alla salar som skall användas under kursen skall vara bokade när schemat ges ut. Detta schema skall finnas på en plats som är lättillgänglig för och allmänt känd av teknologerna. Att schemalägga undervisning för heltidsstuderande på kvällstid minskar deras möjlighet till ett socialt liv utanför studentkollektivet. Detta drabbar alla teknologer, men försvårar i ännu högre grad för teknologer med barn. För att möjliggöra att alla grupper av teknologer skall kunna närvara i undervisningen, skall alla kursmoment gå att genomföra på dagtid. Detta gäller dock ej kvällskurser. Den schemalagda tiden av för en studieinriktningens obligatoriska kurser får inte läggas så att undervisningstillfällena för dessa kurser krockar. Därför skall block- systemet användas fullt ut vid schemaläggning. Krockar mellan kurser ur olika block skall inte heller förekomma. För att ge varje kurs en plats i helheten är samarbete över kursgränserna en viktig del. Detta för att på ett naturligt vis knyta ihop kunskaper och tillämpningar. Man måste dock alltid ha möjligheten att endast läsa och tillgodogöra sig en av de kurser som samarbetar. Man skall inte få det svårare att tillgodogöra sig en kurs enbart för att man inte samtidigt läser en annan kurs, om det inte finns något angivet i förkunskapskraven.

Den kurslitteratur som rekommenderas till en kurs skall vara välskriven och hållas ständigt aktuell. Kursansvarig ansvarar för att information om kurslitteratur finns tillgänglig minst fyra veckor innan kursens början. Kurslitteraturen skall, om inte särskilda skäl föreligger, vara på engelska eller svenska. Det främsta kriteriet för val av kurslitteratur skall vara dess kvalitet. Om litteraturen är på främmande språk, skall det finnas en ordlista med vedertagna svenska översättningar av facktermerna.

Den litteraturlista som medföljer kursinformationen skall omfatta böcker som uppfyller ovanstående krav. Kursansvariges kommentarer om böckerna bör även finnas med.

Det material som rekommenderas och tillhandahålls skall tillsammans täcka kursen. Litteraturen får gärna spänna över ett större fält än kursen för att ge möjlighet till fördjupning. I de fall som föreläsnings- eller lektionsmaterial i digital form finns så är det fördelaktigt om teknologerna ges möjlighet att ta del av detta i några dagar inför tillfället i fråga så att de som vill använda materialet för förberedelser har möjlighet till detta.

Information kopplad till kurser såsom föreläsningar, exempelentamina, laborationshandledningar med mera ska förmedlas till teknologerna på samma sätt i samtliga kurser. Detta för att underlätta för studenterna samt minska förvirring och missförstånd.

LinTek anser

- att** samarbete skall bedrivas över kursgränserna.
- att** kursansvarig ansvarar för att information om kurslitteratur finns tillgänglig i tid.
- att** kurslitteratur skall vara på engelska eller svenska om inte särskilda skäl finns.
- att** det främsta kriteriet för val av kurslitteratur skall vara dess kvalitet.
- att** all information teknologerna behöver för sina studier bör finnas tillgänglig på en gemensam och öppen kombinerad student- och kurswebb.
- att** information kopplad till kurser förmedlas på likartat sätt i samtliga kurser.

LinTek kräver

- att** alla kursmoment skall gå att genomföra på dagtid om inte särskilda skäl föreligger.
- att** kursinformation och schema finns tillgängligt minst fyra veckor innan kursstart.
- att** all kursinformation och alla schema skall finnas samlat på ett ställe, lättillgänglig för och allmänt känd av teknologerna.

2.8 Möjlighet att läsa doktorandkurser

Efter examen skall det finnas möjlighet till ytterligare fördjupning. Det är därför av vikt att doktorandkurser är tillgängliga även för andra än doktorander och studerande vid LiTH. Det är bra om vägen till en doktorsexamen är så kort som möjligt för den forskningsintresserade teknologen. Om man fick nytta av de doktorandkurser man läst under grundutbildningen i sina forskarstudier så skulle institutionerna av rekryteringsskäl marknadsföra doktorandkurser mer mot teknologer i grundutbildningen vilket skulle uppmuntra teknologer att läsa doktorandkurser och därmed stärka kopplingen mellan grundutbildning och forskning. Det skulle vara olyckligt om doktoranden tvingas att läsa om kurser enbart för att det inte kan göras ett tillgodoräknade av kurser som lästs under grundutbildningstiden.

LinTek anser

att poäng för lästa doktorandkurser skall få räknas in i doktorsexamen oberoende av om dessa poäng redan räknats in i tidigare erhållna examina.

LinTek kräver

att doktorandkurser är tillgängliga för andra än doktorander och studerande vid LiTH.

2.9 Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning innebär att någon beställer en utbildning av en högskola eller ett universitet. Det kan exempelvis röra sig om ett företag som beställer en skräddarsydd kurs för fortbildning av sina anställda.

Linköpings universitet har mycket att erbjuda samhället i stort, däribland kunskaps spridning genom uppdragsutbildning. Grundutbildning och forskarutbildning är dock universitetets primära uppgift och får därför aldrig stå tillbaka för uppdragsutbildning vad gäller lärarresurser, tillgång till lokaler och laborationsutrustning, tider, etc. All kunskap som förmedlas via universitetet skall vila på en vetenskaplig grund. Därför bör samma vetenskapliga krav gälla för uppdragsutbildning som för kurser inom grund- och forskarutbildning.

Uppdragsutbildningen kan innebära ett resurstillskott till högskolan men det är viktigt att den aldrig blir en inkomstkälla som LiTH är beroende av. Uppdragsutbildningen får inte begränsa vilken forskning och annan utbildning som finns tillgänglig.

LinTek anser

att samma vetenskapliga krav ska gälla för kurser i uppdragsutbildningen som för kurser inom grund- och forskarutbildningen.

att det är viktigt att LiTH inte är beroende av inkomster från uppdragsutbildningar.

LinTek kräver

att uppdragsutbildningen inte får inverka negativt på grund- och forskarutbildningen.

2.10 Terminsupplägg

Tekniska högskolan har tidigare haft ett terminsupplägg som innebar att alla kurser på hösten examinerades innan årsskiftet. Detta var av teknologerna ett mycket uppskattat upplägg bland annat för att det gav teknologerna möjlighet till en paus i studierna mellan höst- och vårtermin.

För att teknologerna ska kunna ta till sig kursernas innehåll på bästa sätt bör ett terminsupplägg med två läsperioder per termin tillämpas, med efterföljande tentamensperioder.

För att ge teknologer som kommit efter i sina studier möjlighet att komma ikapp så bör det finnas flertalet möjligheter per år att tentera redan genomförda kurser. Dessa omtentamensperioder skall vara helt undervisningsfria. För att se till att alla kurser som teknologerna har att omtentera inte hamnar samtidigt bör LiTH ha minst fem omtentamensperioder per år. Dessa skall vara placerade så att de stör teknologernas ordinarie studier minimalt.

LinTek anser

att det är fördelaktigt att ha en helt studiefri period kringårsskiftet

att LiTH bör tillämpa terminsupplägg med två läsperioder per termin, med efterföljande tentamensperioder

att LiTH bör ha en omtentamensperiod tillhörande varje ordinarie tentamensperiod samt ett uppsamlingstillfälle för samtliga tentamina, vilka är helt fria från undervisning och ordinarie tentamen.

2.11 Studievägledning

Teknologerna skall känna att de alltid kan vända sig till studievägledningen när de har frågor eller problem kring sin studiesituation. För att studievägledningens roll skall vara tydlig bör deras arbetsuppgifter fokusera på att vägleda teknologer.

Det är alltid viktigt att teknologerna kan få svar på sina frågor och stöd i sin studieplanering. Därför skall studievägledarna finnas tillgängliga i alla perioder under läsåret och teknologerna skall aldrig riskera att bli utan stöd.

Under teknologens första år vid LiTH skall studievägledningen arbeta med uppsökande verksamhet så att teknologen får en naturlig kontakt med studievägledningen.

Studievägledarna skall ha kompetens och intresse för branschen. Informationen om utbildningen måste hålla hög kvalitet.

I sin utbildning skall teknologen ha möjlighet till kontakt med studievägledare eller lärare som kan visa teknologen tillrätta genom hela utbildningen. En sådan personlig kontakt skall kunna vara till stöd och hjälp när studierna blir alltför påfrestande.

Studievägledningen skall aktivt söka upp teknologer som har problem med studiemedel, uppflyttningskrav etc. Det är viktigt att teknologer i svåra situationer känner ett stöd både från kåren och från universitetet. Det är viktigt med en god kontakt mellan studievägledningen och Studenthälsan i de fall teknologen kan vara i behov av stödsamtal etc.

Det bör finnas speciella studievägledare som har hand om de inresande teknologernas frågor och problem. Det bör finnas en central punkt på universitetet dit de kan vända sig och antingen få hjälp direkt eller bli hänvisade till rätt person.

LinTek anser

- att** studievägledningen bör ha uppsökande verksamhet under teknologens första läsår.
- att** LiTH:s studievägledning skall fokusera på att vägleda teknologer i utbildningen.

LinTek kräver

- att** studievägledare skall ha nödvändig utbildning och bakgrund.
- att** studievägledningen har goda kunskaper om teknologernas förhållanden och de kurser som erbjuds.
- att** en studievägledare för inresande teknologer skall finnas.
- att** LiTH:s studievägledning skall ha en bra tillgänglighet gentemot teknologerna i alla perioder under läsåret.

2.12 Examen

2.12.1 Grundförutsättningar

Vägen från antagning till avlagd examen är lång. Denna väg skall emellertid vara fri från strukturella hinder och det bör därför finnas samma bredd med avseende på kön, ålder, social- och/eller etnisk bakgrund bland teknologer som tar examen som bland de som antagits. Teknologer får aldrig hindras i sin strävan mot examen på grund av sitt kön eller sin könsidentitet, sin sociala bakgrund, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionshinder, familjesituation, etc.

LinTek anser

- att** uppvisad bredd (med avseende på kön, ålder, social- och/eller etnisk bakgrund) bland utexaminerade teknologer bör vara densamma som hos antagna.

LinTek kräver

att teknologer aldrig skall hindras i sin strävan mot examen på grund av sitt kön eller sin könsidentitet, sin sociala bakgrund, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionshinder, familjesituation, etc.

2.12.2 Examen och examina

LiTH skall ge civilingenjör-, högskoleingenjör-, yrkeshögskole-, master-, kandidat-, licentiat- och doktorandexamen. I de generella examina (master- och kandidatexamen) skall minst hälften av poängen vara inom ett fördjupningsämne.

För att teknologerna på ingenjörutbildningarna skall ha större nytta av sin examen utanför Sverige så skall utbildningarna vara utformade på ett sådant sätt att civilingenjörstudenterna även får ut en masterexamen och att högskoleingenjörstudenterna får ut en kandidatexamen.

LinTek anser

att LiTH skall ge civilingenjör-, högskoleingenjör-, yrkeshögskole-, master-, kandidat-, licentiat- och doktorandexamen.

LinTek kräver

att civilingenjör- och högskoleingenjörutbildningarna vid LiTH är utformade så att de även ger en master- respektive kandidatexamen.

3. Mottagning

3.1 Mottagningens syfte

Att börja studera vid ett universitet är för många ett stort steg ut i det okända och för vissa det första steget ut i vuxenlivet. En ny värld öppnar sig och de nya teknologerna kastas ofta in i en ny och annorlunda verklighet i ett studentliv bestående av ett brett spektrum av studenter. I detta läge är en väl fungerande, bred och effektiv mottagningsverksamhet av stor betydelse.

Syftet med mottagningsverksamheten är att samtidigt välkomna och förbereda de nya teknologerna för deras tid vid Linköpings universitet. Det skall vara både roligt och spännande att börja studera och mottagningen skall vara en rolig period värd att minnas resten av livet.

3.2 Organisation kring mottagningen

LITH och LinTek ansvarar för mottagningsverksamheten gentemot nya grundutbildningsstudenter. Det är viktigt att samarbetet fungerar väl och att båda arbetar för att teknologerna skall känna sig välkomna. Ambitionen bör vara att ha Sveriges bästa mottagning. LITH och LinTek bör även ansvara för att inresande teknologer får en väl organiserad mottagning.

LinTek kräver

att LITH stödjer LinTek i arbetet för en väl fungerande mottagning.

3.3 Mottagning för inresande teknologer

Inresande teknologer är teknologer som nyligen kommit till Sverige och därmed inte är helt bekanta med det svenska språket och den svenska kulturen.

Dessa teknologer behöver extra stöd för att integreras i det svenska samhället och därmed inte hindras i sin studiesituation på grund av socialt och kulturellt utanförskap. Det bör finnas en central punkt på universitetet dit de kan vända sig och få hjälp eller bli hänvisade till lämplig person.

Universitetet ansvarar för att skapa förutsättningar för att internationella teknologer skall kunna integreras i det svenska samhället. Detta genom specifikt riktade åtgärder såsom språk- och kulturkurser, extra mottagningsverksamhet, fadderverksamhet och specifika kontaktpersoner.

LinTek kräver

- att** universitetet ansvarar för att skapa förutsättningar för inresande teknologers integration i det svenska samhället.
- att** speciella kontaktpersoner för inresande teknologer skall finnas.

4. Samverkan med samhälle och näringsliv

4.1 Marknadsföring och information i rekryterings syfte

SYV-konsulenter, studie- och yrkesvägledare samt arbetsförmedlingar har en viktig uppgift i informationen för val till högre studier. En av LiTH:s uppgifter är att hålla SYV-konsulenter och arbetsförmedlingar med ständigt aktuell information om högskolan och dess utbildningar. I detta sammanhang bör påpekas att man skall informera om de alternativ som finns och inte bara trycka på det bekvämaste utbildningssättet för högskolan. I den information som går ut från högskolan skall det anges vad som krävs för att klara av en viss utbildning.

För att få de bästa studenterna till LiTH måste högskolan visa upp sig, sina utbildningar och sin forskning för omvärlden. Därför skall LiTH verka för att synas i dags- och fackpress. Andra viktiga sätt att marknadsföra högskolan är att sända ut tenkologer som får berätta om LiTH och dess utbildningar för gymnasieeleverna samt att fortbilda gymnasielärare. Dessa teknologers engagemang skall uppmuntras i form av någon ersättning, som LiTH skall stå för. Särskilt viktigt är denna spridning av information på grund- och gymnasieskolan som utgör en framtida rekryteringsbas till tekniska högskolan. Det är LiTH som skall bära huvudansvaret för rekrytering till tekniska högskolan. Detta ansvar får inte läggas över på någon annan part t.ex. studentkår eller sektioner.

LinTek anser

- att** LiTH har ansvaret för att information om LiTH:s utbildningar finns hos SYV-konsulenter och arbetsförmedlingar runt om i hela landet.
- att** LiTH skall marknadsföra sig aktivt under hela året.
- att** teknologer i stor utsträckning skall engageras i den uppsökande verksamheten.

LinTek kräver

- att** LiTH tar huvudansvaret för rekrytering.

4.2 Marknadsföring av teknologer gentemot och förberedelser inför arbetslivet

För att teknologerna skall etablera sig på arbetsmarknaden är det viktigt att näringslivet känner till utbildningarna. Ansvaret för att marknadsföra utbildningarna ligger på LiTH. Det måste vara lika viktigt för LiTH att se till att teknologerna som tagit sig till högskolan även tar sig igenom utbildningarna och etablerar sig på arbetsmarknaden.

LiTH har ansvaret för att framtida arbetsgivare vet vilken utbildning och forskning högskolan bedriver. LiTH bör aktivt arbeta för att forskningsresultat och artiklar publiceras i såväl nationell och internationell fackpress som nationell dagspress.

För att teknologerna skall vara medvetna om deras framtida yrkesroll och vad som förväntas av dem krävs att kontakter med arbetslivet införlivas i utbildningen. Att se den verkliga tillämpningen av det teoretiska ämnet är även något som ökar motivationen hos teknologerna. LiTH har ett stort ansvar för att teknologerna får en konkurrenskraftig utbildning och därför måste LiTH se till att alla teknologer är väl insatta i sin framtida yrkesroll. Det finns många sätt att öka integrationen mellan teknologerna och arbetslivet, till exempel genom gästföreläsningar, case eller studiebesök i kurserna.

Att se till att teknologerna etablerar sig på arbetsmarknaden är något som LiTH borde se som självklart. Förutom att arbeta för att öka integrationen mellan näringsliv och högskola måste teknologerna göras medvetna om sina valmöjligheter. LiTH skall erbjuda teknologerna de verktyg de behöver för att konkurrera på arbetsmarknaden och söka jobb, exjobb och praktik.

LinTek anser

att LiTH bär ansvaret för att framtida arbetsgivare är medvetna om den verksamhet högskolan bedriver.

LinTek kräver

att LiTH skall marknadsföra alla sina utbildningar gentemot framtida arbetsgivare.

4.3 Samhällets kunskapsutveckling

Att sprida kunskap och bidra till samhällets utveckling är en av de viktigaste uppgifter som universitet och högskolor har. Detta görs inte bara genom att utbildade studenter som sedan verkar i olika delar av samhället utan universitet måste även sprida sina forskningsresultat och information om utbildningarna via andra kanaler.

LiTH har ansvaret för att sprida till övriga samhället vilken utbildning och forskning högskolan bedriver. LiTH bör aktivt arbeta för att forskningsresultat och artiklar publiceras i såväl nationell och internationell fackpress som nationell dagspress.

LinTek anser

att LiTH skall ta sitt ansvar för att sprida naturvetenskapligt och tekniskt kunnande i samhället.

4.4 Integration med näringslivet

Samverkan är ett område som blivit allt mer eftertraktat, både för näringslivet och universitetet, och därmed även teknologer. Kontakt mellan teknologer och näringsliv redan under utbildningen bidrar till att teknologerna vid sin examen är mer förberedda för arbetslivet, mer insatta i vad som krävs av dem och mer uppmärksamma på sina framtidsutsikter. Samverkan bidrar också till att teknologerna får en första kontakt med en potentiell framtida arbetsplats.

För samtliga utbildningsprogram är samverkan med näringslivet viktigt och bör därför finnas för alla program vid LiTH. Teknologerna är mycket positiva till samverkan och öppna för densamma i många olika former.

Samverkan kan vara svårt att särskilja från direkt företagsrepresentation, vilket definieras som marknadsföring av företaget. Detta är en utmaning inom undervisningen vid LiTH.

Med anledning av detta och med LinTeks mål och visioner i åtanke bör LinTek aktivt verka för att samverkan blir en del av alla utbildningsprogram vid LiTH.

LinTek anser

att företagsrepresentanten skall primärt föreläsa som kunskapskälla. **att** företagsrepresentation skall ske genom sektioner, föreningar och kårer, inte i samband med undervisning.

LinTek kräver

att LiTH har ansvaret för att det finns tydlig näringslivsanknytning i samtliga utbildningsprogram vid LiTH, där anknytningen skall vara starkt kopplad till kursmål i den berörda kursen.

5. Internationalisering

5.1 Internationella utbyten

Det skall finnas stora möjligheter att göra en del av sin utbildning utomlands. LiU och LiTH bör arbeta för utbyten med andra erkända universitet i olika länder.

Även lärare och forskarstudenter bör få möjlighet att delta i olika internationella utbyten mellan universitet för att få nya insikter och kunskaper som sedan kommer grundutbildningen till godo.

De gästforskare som LiTH tar emot skall kunna delta i grundutbildningen, genom exempelvis föreläsningar, i för teknologien intressanta ämnen.

LinTek anser

att de gästforskare som kommer till LiTH skall kunna delta i grundutbildningen.

LinTek kräver

att det skall finnas möjligheter att göra en del av sin utbildning, oavsett nivå, utomlands.

5.2 Kontakt och avtal med lärosäten utomlands

Det är LiTH:s uppgift att knyta kontakter med andra lärosäten. LiTH bör arbeta för utbyte med lärosäten i flera länder genom att teckna avtal med dessa om utbytesplatser för de studerande. Det är viktigt för LiU att ha samarbeten med både mer och mindre erkända universitet. Detta för att ha samarbeten som både lyfter LiU och som lyfter den andra parten.

Vid avtalsskrivandet skall LiTH ta hänsyn till såväl utbildningskvaliteten som den sociala miljön vid utbyteslärosätet. I de fall ett avtal bara gäller en del av ett lärosäte skall detta tydligt anges och konsekvenserna därav (t.ex. att det bara går att välja kurser från en av flera fakulteter) förklaras överallt där information om lärosätet finns. LiTH skall arbeta för att så många som möjligt får möjlighet att studera vid annat lärosäte utan att ge avkall på kvalitetskontrollen av de lärosäten LiTH tecknar avtal med.

LiTH måste aktivt marknadsföra sig och göra sig känd bland studerande vid andra lärosäten. Genom ett nationellt samarbete kan högskolorna effektivt sprida information om det svenska utbildningssystemet utomlands.

LinTek kräver

- att** LiTH gör en noggrann kvalitetskontroll av utbildningarna vid de lärosäten de tecknar avtal med.
- att** LiTH marknadsför sig aktivt gentemot studerande vid lärosäten utomlands.

5.3 Ansvar för utbytesprogram

Grundläggande för utbytesprogrammen är att det är universitetet som har ansvaret. Kåren är en tillgång och bör hjälpa till med olika aktiviteter. Universitetet som huvudansvarig skall ha en väl fungerande organisation för programmen, så att de inresande teknologerna känner sig välkomna och får ut mycket av tiden vid universitetet.

LinTek anser

- att** universitetet bär huvudansvaret för allt som rör utbytesprogrammen.

LinTek kräver

- att** universitetet och LiTH har väl fungerande organisationer för utbytesverksamheten.

5.4 Antagning till internationella program vid LiTH

Ansökan och antagning till de utbytesprogram som finns vid LiTH skall ske enhetligt och rättvist, enligt på förhand väl definierade regler. Reglerna bör med jämna mellanrum ses över.

Ansökningarna från studerande som vill studera på ett av LiTH:s masterprogram på engelska skall även de behandlas enhetligt och rättvist, enligt på förhand väl definierade regler. De inresande teknologerna skall antas enligt samma regler som de svenska teknologerna som söker till programmen.

Högskolan fattar beslut som gäller antagning av studerande till utbytesprogram och tillgodoräknande av poäng tagna vid utländska universitet. Enligt högskoleförordningen skall de studerande ha representanter i alla grupper som handhar internationella ärenden.

De studerande skall ha rätt att överklaga beslut som är tagna utan saklig grund.

LinTek kräver

- att** ansökan och antagning skall ske enhetligt och rättvist, enligt på förhand väl definierade regler.
- att** osakligt grundade beslut skall kunna överklagas på minst tre nivåer.

5.5 Tillgodoräknande av studier från annat lärosäte än LiTH

LiTH skall fullt ut acceptera mottagarlandets examinationsformer och tillgodoräkna de studerandes studier utomlands som om de hade läst kvar vid LiTH. LiTH skall acceptera, förstå och kunna värdera de betyg och poäng en studerande kommer hem med, oavsett om dessa följer ECTS-systemet eller ej.

För att underlätta studentmobilitet krävs att det i varje programnämnd vid LiTH finns en viss flexibilitet vid tillgodoräknande. Det skall inte krävas att en kurs som lästs vid ett annat lärosäte exakt skall motsvara den kurs teknologen annars skulle ha läst vid LiTH.

Regler för tillgodoräknande av kurser skall finnas lättillgängliga så att alla teknologer kan ta reda på vilka förutsättningar som finns. Teknologerna bör få ett preliminärt besked om tillgodoräkning redan innan avfärd. En teknolog skall ha rätt att överklaga alla beslut om tillgodoräknande.

LinTek kräver

- att** flexibilitet skall finnas i bedömningen av kurser tagna vid andra lärosäten och att onödiga hinder för studentmobilitet skall undanröjas av programnämnderna.
- att** regler för tillgodoräknande och utbyte av kurser och studieperioder skall finnas lättillgängliga för alla studerande.
- att** osakligt grundade beslut skall kunna överklagas på minst tre nivåer.
- att** beslut om tillgodoräknande av kurser skall vara klart inom två månader efter det att teknologen lämnat in en korrekt ansökan.

5.6 Introduktion för inresande masterstudenter

När inresande masterstudenter anländer till universitetet så upplever de i många fall stora skillnader i kultur och akademiskt synsätt jämfört med sitt hemland. För att de skall få förståelse och en bra möjlighet att komma in i studierna bör masterprogrammen innehålla en obligatorisk introduktion. Introduktionen bör ta upp hur det fungerar att studera i Sverige och det svenska systemet för studentinflytande.

LinTek kräver

- att** alla LiU:s engelskspråkiga masterprogram innehåller en introduktion till studier i Sverige.

6. Resurser och tjänster

6.1 Lokaler och utrustning på universitetet

Högkvalitativ utbildning kan inte ske med undermåliga resurser. Teknologerna bör ha i stort sett fri tillgång till läsplatser och laborationsutrustning. Detta motiveras med att teknologerna skall ha möjlighet att fördjupa sig inom sitt område. Det bedrivs allt mer undervisning i projektform och det är då viktigt att det finns en stor tillgång till grupprum, där projektgrupper kan arbeta ostört.

För att högklassig utbildning skall kunna bedrivas måste välutrustade bibliotek finnas på samtliga campus. Det är universitetets ansvar att tillgodose detta behov. Biblioteken skall hålla en hög tillgänglighet och vara rustade för att möta de krav teknologer och forskare vid ett universitet har.

Det är viktigt att stimulera kreativitet och eget initiativ även vid sidan av den schemalagda undervisningen. Tillgång till bibliotek, läsplatser, grupparbetsrum och datorer, såväl dagtid som kvällstid och helger, är en nödvändighet för goda studieresultat samt ett levande campus. Ingen teknolog skall hindras tillträde till de lokaler som den har tillgång till dagtid.

Att internet skall finnas tillgängligt på campus för alla teknologer är en självklarhet för att teknologerna skall ges möjlighet till självständiga studier. För ett förenkla för teknologerna bör samtliga digitala universitetsresurser finnas under samma inloggning. Det skall finnas möjlighet att komma åt detta studentkonto även då teknologen inte är ansluten direkt till LiU-nätverket.

LinTek kräver

- att** alla teknologer skall ha fri tillgång till laborationsutrustning om inte särskilda skäl föreligger.
- att** välutrustade bibliotek med god tillgänglighet finns på samtliga campus.
- att** teknologer inte kvällstid och helger skall hindras tillträde till de lokaler man dagtid har tillgång till.
- att** alla teknologer skall ha tillgång till internet på universitetet.
- att** avstängning från resurser ej får ske utan tillräckliga bevis.

- att** teknologer skall kunna komma åt sina studentkonton även då de inte är direkt anslutna till LiU-nätverket.

6.2 Studie- och arbetsmiljö

Arbetsmiljölagen omfattar både studenter och anställda vid högskolan och på samma sätt som för all annan verksamhet vid LiU så skall studenterna vara representerade i diskussioner kring arbetsmiljö. Ett samrådsorgan för studenternas arbetsmiljö behövs för att hålla i övergripande arbetsmiljöfrågor. Att arbetsmiljön för teknologerna är tillfredsställande är viktigt eftersom de ofta tillbringar mer än åtta timmar per dag på universitetsområdena. Vid projektering och utformning av nya byggnader skall teknologerna finnas representerade för att tillse att teknologernas åsikter tas i beaktande även där.

Att studie- och arbetsmiljön på campus håller en hög nivå är en gemensam angelägenhet för både studenter, anställda och ledning på universitetet. Alla som nyttjar och vistas i lokalerna har ett ansvar för att de förhåller sig till de regler som gäller för lokalen.

LinTek anser

- att** universitetet, anställda och studenter har ett gemensamt ansvar för studie och arbetsmiljön på campus.

LinTek kräver

- att** det vid universitetet finns ett samrådsorgan som specifikt behandlar studenters arbetsmiljö.
- att** studeranderepresentanter är med vid projektering och utformning av nya lokaler och byggnader.
- att** LinTek fortlöpande och i god tid underrättas om förändringar av betydelse för teknologernas arbetsmiljö.
- att** LinTek skall kunna ta del av handlingar och erhålla upplysningar som är av betydelse ur arbetsmiljösynpunkt.
- att** LinTek skall kunna begära och delta i skyddsronnd och andra undersökningar som rör arbetsmiljöförhållanden inom skyddsområdet.

6.2.1 Fysisk studie- och arbetsmiljö

Det skall finnas tillräckliga mängder av läs-, grupp- och datorarbetsrum i anslutning till undervisningslokalerna. Universitetet måste ta ansvar för dessa lokaler. Läsplatser utanför universitetsområdena måste betraktas som komplement. Studieplatserna skall vara väl upplysta, ha god ventilation och ergonomiskt riktiga möbler samt vara ljudisolerade.

För att teknologer skall kunna arbeta ordentligt krävs även utrymmen för avkoppling på luncher och icke schemalagd tid. Där bör teknologen ges möjlighet att vila, samtala, värma och äta medhavd mat. Teknologer omfattas av arbetsmiljölagen, vilket innebär att deras behov av vilo- och matrum måste tas i beaktande vid om- och tillbyggnationer. In- och utgångar till byggnaderna skall vara rökfria.

LinTek anser

att även utrymmen för avkoppling bör finnas på campus.

LinTek kräver

att universitetet tillhandahåller tillräcklig mängd läsplatser, datorarbetsplatser och grupparbetsrum av god kvalitet i anslutning till universitetsbibliotek och undervisningslokaler.

6.2.2 Psykosocial studie- och arbetsmiljö

Psykosocial miljö innefattar stämningen på lektioner, föreläsningar och laborationer. Det är av yttersta vikt att föreläsare och assistenter stimulerar och hjälper teknologen. I en högskola för alla är det viktigt att undervisningen varierar så att de flesta behov tillfredsställs. En öppen dialog mellan lärare och teknolog, samt engagemang hos läraren främjar studierna och gör det lättare för teknologen att klara av motgångar.

Jämlikhet är viktigt. En förutsättning för ett jämlikt samhälle är att alla människor ges lika möjligheter och skyldigheter, oavsett kön och könsidentitet, social bakgrund, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionshinder, familjesituation, etc. För att nå ett jämlikt samhälle måste även universitetet, som är en del av samhället, arbeta för jämlikhet.

Den sammansättning av teknologer som utexamineras bör uppvisa samma bredd som den sammansättning av teknologer som antas. Det är viktigt att LinTek och universitetet arbetar för att få bort strukturella hinder så att alla teknologer kan fullfölja sin utbildning. Ett nödvändigt villkor för en breddad utexaminering är att teknologerna känner sig trygga i sin studiesituation. En del i detta är att ingen teknolog skall känna sig utanför eller utpekad för vem man är.

LinTek anser

att det är viktigt att sammansättningen av teknologer som antas och examineras avspeglar samhället i övrigt.

LinTek kräver

att universitetet kontinuerligt följer upp och reviderar mångfalds- och likabehandlingsplanen.

att universitetet arbetar för att alla teknologer skall känna sig trygga i sin studiesituation.

6.3 Måltidsmöjligheter

Möjlighet att inta ett mål lagad mat utan att tillbringa större delen av lunchtiden i kö bör vara en självklar service. Då lunchen är tidsbegränsad måste det finnas restauranger i närområdet samt möjlighet att värma medhavd mat. Matställen och kaféer som är öppna kvällstid och helger är en nödvändighet då många tillbringar en stor del av dygnet på området. Universitetet bör verka för att det finns valfrihet inom denna sektor med hänseende till pris och sortiment, dock så bör det alltid eftersträvas att hålla ned priserna så att de passar teknologernas ekonomi.

LinTek anser

- att** universitetet bör uppmuntra restauranger, kaféer och mindre butiker att etablera sig på universitetsområdet.
- att** man skall kunna köpa kaffe och lättare maträtter även under kvällstid och helger.

LinTek kräver

- att** teknologer erbjuds lokaler och utrustning för att kunna värma medhavd mat.
- att** låga priser för teknologerna skall prioriteras högt vid upphandling av serveringstillstånd på campus.

6.4 Kommunikationer

Då universitetet finns på fyra campus i tre städer är det viktigt att kommunikationen där emellan fungerar bra. Framför allt skall kommunikationen mellan campus Norrköping och de båda campusområdena i Linköping vara väl utvecklad för att underlätta integrationen och möjligheten att läsa kurser på andra campus. LiU skall stå för transport mellan dessa campus för samtliga teknologer. Reserabatt skall kunna erhållas av alla registrerade teknologer. Genom att byta hemort när man börjar studera blir det naturligt att man använder offentliga kommunikationsmedel ofta. Eftersom teknologerna generellt har mycket begränsade medel behövs det ett sätt att göra de många resorna billigare. Studentrabatt för lokal- och regionalf trafik är även det väldigt viktigt för att teknologernas ekonomi ska gå ihop.

LinTek bör påverka kommunen att ta hänsyn till teknologer vid planering av förbindelser inom staden. Det bör finnas busslinjer som går mellan de områden teknologer vistas på. Bra och säkra cykelvägar skall också finnas.

LinTek anser

- att** reserabatt skall kunna erhållas av samtliga registrerade teknologer.

LinTek kräver

- att** kommunikationer till och från universitetsområdena är väl utbyggda.
- att** LiU garanterar kostnadsfria och väl fungerande transporter för teknologerna mellan LiU:s campus i Norrköping och i Linköping

7. Bostäder

Under studietiden är de alternativ som står till buds för teknologerna att bo kvar hemma (vilket oftast är omöjligt), en vanlig bostad eller en bostad speciellt anpassad för studenter. Det senare kallas för studentbostad, till skillnad från studerandebostad vilket betecknar alla bostäder där en student bor.

7.1 Teknologernas bostadssituation

Bostadsproblem beroende på höga hyror eller litet utbud får inte leda till att teknologer avstår från studier. En bra bostadssituation för teknologer är en attraktionskraft för Linköping och Norrköping som studieort. Universitetet som lärosäte och Linköpings respektive Norrköpings kommun som teknologens nya hemkommun är de som har det fulla ansvaret för teknologernas boende.

Utbudet av studerandebostäder bör vara varierat både vad det gäller läge och boendeform. Dock bör studentbostäder endast ses som ett komplement till annat boende. Teknologer skall inte stängas ute från övriga bostadsköer på grund av att de är studenter. Kommunerna bör även verka för att mataffärer med prisnivå anpassad till teknologers ekonomi finns i nära anslutning till områden där många teknologer bor. En del av ett tryggt boende är en bra hemförsäkring. Därför bör alla teknologer informeras om och erbjudas en studentanpassad hemförsäkring.

LinTek kräver

- att** Linköpings och Norrköpings kommuner och universitetet ansvarar för att det finns tillräckligt med studerandebostäder.
- att** teknologer inte utestängs från bostadsköer på grund av att de är studenter.

7.2 Studentbostäder

Även om teknologer har tillgång till den allmänna bostadsmarknaden bör det finnas särskilda studentbostäder. Teknologer bör ha möjlighet att bo i dessa bostäder under hela sin studietid.

Studietiden medför oftast en begränsad ekonomi. Studentbostäderna skall vara billiga så att inte för stor del av teknologens pengar går till hyran.

Skall särskilda bostäder för studenter byggas skall dessa anpassas till deras situation. Det bör finnas många olika boendeformer; korridorer, mindre lägenheter och familjelägenheter. Samtliga bör vara anpassade för studier såväl som för boende. Boende för inresande teknologer bör ej vara separat utan bör integreras med övriga studentboendet.

Studentbostadsområden bör ligga i områden med vanliga bostäder för att undvika att teknologerna isoleras från övriga befolkningen men även närhet till campus skall prioriteras.

Teknologen tillbringar ofta en stor del av studietiden arbetande i bostaden. Den bör därför ses som en kontorsarbetsplats vad gäller belysning, ventilation, buller och värme.

LinTek anser

- att** boendet för inresande teknologer i största möjliga utsträckning bör integreras med det ordinarie studentboendet.
- att** studentbostäder bör ligga i områden med vanliga bostäder och med fördel placeras nära campus.
- att** teknologerna bör ha rätt att bo i studentbostad under hela sin studietid.

LinTek kräver

- att** studentbostäder skall ses som arbetsplatser såväl som bostäder.
- att** det skall finnas ett brett utbud av bostäder.
- att** studentbostäder håller en rimlig hyra, så att teknologen får en skälig levnadsstandard.
- att** studentbostäder håller god kvalitet
- att** bostäder för inresande teknologer skall finnas tillgängliga redan vid ankomst till studieorten.

8. Finansiering av studier och forskning

8.1 Studieavgifter

LinTek anser att utbildning skall vara avgiftsfri för individen. Avgiftsfri högskoleutbildning är en grundförutsättning i det svenska välfärdssystemet.

Så länge som lag SFS 1992:1434 angående avgifter för individer utanför EES-området gäller bör dock LiTH ta ut en avgift i syfte att täcka kostnaden för individens utbildning och stödtjänster. För att minska antalet ansökningar via ansökningssagenter och få ansökningar från teknologer med stort intresse av att påbörja de utbildningar de har sökt ställer sig LinTek positivt till ansökningsavgifter för ej svenska medborgare.

LinTek anser

att ansökningsavgift för ej svenska medborgare bör användas.

LinTek kräver

att alla svenska medborgare skall ha möjlighet till avgiftsfri högskoleutbildning.

8.2 Studiemedel

En god och trygg ekonomi under studietiden skapar en grund för att studenten skall känna välbefinnande, kunna tillgodogöra sig utbildningen och prestera goda studieresultat. Ett bra studiefinansieringssystem gynnar därför utbildningskvaliteten. De ekonomiska villkor som erbjuds studenten skall vara sådana att de stimulerar den enskilde att påbörja och slutföra studier. De skall också ge förutsättningar för en bred och jämn rekrytering till högskolan samt garantera studenten en skälig levnadsstandard under hela studietiden.

Reglerna för studiefinansieringssystemet skall vara tydliga och överskådliga så att studenten långsiktigt kan planera sina studier och sin ekonomi. Studiebidrag skall räknas som sjukpenninggrundande inkomst så att studenter får rätt till sjuk- och föräldrapenning.

Staten bör erbjuda bidrag till de studenter som uppfyller uppställda krav angående studieresultat. Familjemedlemmars ekonomi eller hur studenten annars väljer att finansiera sina studier skall inte påverka bidraget. Meritprövning skall ske på ett likvärdigt sätt för alla studenter med hänsyn taget till olika utbildningars varierande utformning. För att vara meriterad för nya studiemedel skall studenten ha blivit godkänd på rimlig, i förväg fastställd, andel av de studier för vilka studiemedel tilldelats. För att motivera nya personer att påbörja studier bör kraven vara något lägre det första året. Studenter som vid prövning inte varit meriterade för nytt studiebidrag skall inte på grund av avslaget drabbas av hårdare krav vid nästa prövning.

Det skall finnas möjlighet att låna pengar för att finansiera studierna. Staten skall garantera att det finns lån speciellt anpassat för detta. Staten skall vara borgenär så att ingen blir nekad studielån med hänvisning till dålig personlig ekonomi. Lånen skall vara utformade så att studenten har full uppsikt över sin skuld. Detta innebär att en student som börjat låna i ett system skall ha möjlighet att låna i samma system under hela sin studietid. Lånen skall dessutom vara ränte- och amorteringsfria under studietiden. Eventuell resterande skuld skall avskrivas vid pension, dödsfall eller vid särskilda skäl.

Återbetalningen får inte bli en för stor belastning för studenten efter studietiden. Den bör anpassas efter varje individs betalningsförmåga. Skulden får inte heller bli en livslång belastning på den personliga ekonomin. Efter en rimlig tid, cirka 15-25 år, skall alla ha betalat tillbaka sin skuld.

LinTek anser

- att** skapande av ekonomiska förutsättningar för studier är en naturlig del av statens ansvar att ge alla möjlighet och lika rätt till högre studier.
- att** studiefinansieringen skall vara utformad så att både staten och studenten tar ekonomiskt ansvar.
- att** studiebidraget skall vara sjuk- och föräldrapenninggrundande.

LinTek kräver

- att** staten skall erbjuda ekonomiskt bidrag till den som studerar.
- att** totalbeloppet av de tilldelade studiemedlen skall vara tillräckliga för att studenten skall kunna upprätthålla skälig levnadsstandard under hela studietiden.
- att** kraven på studieresultat skall vara likvärdiga för alla studenter med hänsyn taget till olika utbildningars varierande utformning.
- att** student som vid prövning inte varit meriterad för nytt studiebidrag inte på grund av avslaget skall drabbas av hårdare krav vid nästa prövning.
- att** staten garanterar att det finns studielån.

8.3 Studenter med särskilda behov

Staten skall garantera att studenter med speciella behov som ger merkostnader, exempelvis funktionshinder eller hemmavarande barn, har rätt till extra studiebidrag.

LinTek kräver

- att** studenter med speciella behov skall ha möjlighet till extra bidrag för att täcka kostnader relaterade till sin speciella situation.

8.4 Studiemedel för utlandsstudier

Studiestöd skall för utlandsstudier utgå enligt samma princip som för högskolestudier i Sverige, det vill säga att studiestödet bör vara generellt.

Vid studier utomlands kan det även tillkomma kostnader på grund av att levnadsomkostnaderna skiljer sig mellan olika länder. Dessa ordinarie förändringar i levnadsomkostnader bör täckas av ett studiemedelssystem. Vidare bör summan av det studiemedel som beviljas variera mellan olika länder med hänsyn tagen till att de faktiska levnadsomkostnaderna skiljer sig mellan länderna.

För att säkerställa att inresande studenter inte drabbas hårt av en valutakursförändring skall omräkning av studiemedlet mot valutakursen ske flera gånger per termin. Information om vilka regler som gäller och hur systemet fungerar måste framgå klart och tydligt. Denna information bör vara lättillgänglig.

LinTek anser

- att** studiemedel för utlandsstudier skall utgå enligt samma principer som för studier i Sverige.
- att** studiemedel för studier utomlands skall ges med hänsyn tagen till levnadsomkostnaderna i de olika länderna.
- att** omräkning av studiemedel skall ske flera gånger per termin.

9. Hälso-, och friskvård

9.1 Studerandehälsovården

Hälsan medför direkt påverkan på studierna. Skador och sjukdomar kan hindra, försena eller helt spolia studier. Vid frånvaro drabbas ofta de studerande allvarligare än de förvärvsarbetande. Tentamina, föreläsningar och laborationer kan inte utföras av andra och ej heller enkelt återhämtas så snart teknologen åter är arbetsför.

Förutom gynnsamma effekter på studierna utgör förebyggande åtgärder en möjlighet att förbättra teknologernas livsföring. Då majoriteten av de studerande befinner sig i en fas av intensiv utveckling medför detta att förutsättningarna för att påverka teknologen och dennes livsstil är goda. Studietidens karaktärsdrag skiljer teknologens situation från andra faser i livet, varför en studentinriktad hälso- och sjukvårdsfunktion är viktig.

Sammantaget är motiven för en studentspecifik hälso- och sjukvårdsfunktion starka. Det ligger i alla parters intresse att öka de studerandes förutsättningar att på bästa sätt genomföra en påbörjad utbildning. Möjligheten att kunna vända sig till studerandehälsovården måste garanteras alla studerande, både på grundutbildnings- och forskarutbildningsnivå.

LinTek kräver

- att** LiU garanterar studentspecifik hälsovård.
- att** studerandehälsovården görs lättillgänglig för samtliga teknologer, både på grundutbildnings- och forskarutbildningsnivå.
- att** LiU har en tydlig ärendehantering gällande fall av diskriminering.

9.1.1 Inriktning

Studenthälsan är den enhet som bedriver studerandehälsovård vid LiU, därför skall Studenthälsan bedriva både förebyggande och behandlande verksamhet – dessa två områden är inte alternativ utan komplement till varandra.

Konkret innebär förebyggande hälsoarbete olika insatser av upplysande och attitydpåverkande karaktär, med syfte att genom medvetenhet och ändrade levnadsva-

nor öka teknologens livskvalitet. Här inryms exempelvis alkohol-, drog- och tobaksinformation, arbets- och studiemiljöfrågor, kostupplysning, motionsverksamhet och sexualrådgivning.

Studietidens karaktärsdrag och insatsområdets bredd gör att Studenthälsan arbete måste präglas av kännedom om teknologens behov och en stor förståelse för teknologens situation.

LinTek anser

att Studenthälsan bör utgöra ett studentspecifikt komplement till landstingets allmänna hälso- och sjukvård.

LinTek kräver

att Studenthälsan främst inriktar sig på förebyggande arbete, men även har viss behandlande verksamhet.

9.1.2 Genomförande

Hälsovård för de studerande bedrivs bäst i nära anslutning till teknologerna, med en organisation som är insatt i och specialiserad på de studerandes situation.

Det är viktigt att den personal och de representanter som tillsammans leder verksamheten både är kompetenta och personligt motiverade att driva och utveckla Studenthälsan på ett professionellt sätt.

Studenthälsans uppgift är att på olika sätt överblicka de studerandes hela hälsosituation och arbeta för att tillse att den är tillfredsställande. Studenthälsan skall komplettera samhällets övriga utbud av hälso- och sjukvård och med närhet, snabbhet och trygghet utgöra den resurs som bäst ger de studerande tillgång till god studerandehälsovård. I rollen ingår att underlätta för de studerande i olika anpassningskedan kopplade till studier. Det ingår också att bevaka och legitimera de studerandes intressen gentemot landstingets och kommunens hälso- och sjukvård. Det bör dock påpekas att Studenthälsan är ett komplement, inte ett likvärdigt alternativ till landstingets och kommunens hälso- och sjukvård.

Kontakter med Studenthälsans personal är ett bra sätt att infånga signaler från de studerande och tidigt få kontakt med de teknologer som är i behov av hjälp.

LinTek kräver

att de studerandes behov skall styra Studenthälsans verksamhet.

att Studenthälsans personal skall ha kompetens inom det psykosociala området och ha god kännedom om teknologernas situation.

9.1.2 Finansiering

De studerande skall garanteras en studentspecifik hälsovård oavsett hur den finansieras. Staten och LiU skall bära den övervägande delen av det finansiella ansvaret för studerandehälsovården. Studenthälsan bör ses som teknologernas företagshälsovård och alltså vara kostnadsfri.

LinTek anser

att universitetet svarar för det övergripande finansiella ansvaret för studerandehälsovården.

LinTek kräver

att studerandehälsovård skall vara kostnadsfri.

9.2 Krishantering

Inträffar det en olycka eller ett dödsfall vid universitetet kan det finnas behov av en krisgrupp. LinTek kräver därför att universitetet organiserar en grupp för krishantering. Krisgruppen skall ta hand om både personal och studenter vid universitetet. Arbetsuppgifterna skall innefatta information om det inträffade samt att uppföljande samtal ordnas.

LinTek kräver

att universitetet alltid har en krishanteringsgrupp och en väl fungerande organisation för hantering av krissituationer.

9.3 Alkohol

Det är vanligt att studenter förknippas med alkohol. Detta innebär en fara att ”traditioner” skapas som leder till en miljö där den enskilde studenten får svårt att säga nej. Det är viktigt att uppmärksamma studenter med drogproblem. Ansvaret för detta ligger på såväl andra studenter som på lärare och personal vid universitetet.

Vid arrangemang och fester som anordnas för studenter skall det finnas lättillgängliga alkoholfria alternativ av god kvalitet. Det skall vara lika lätt att välja alkoholfritt som annat. All försäljning av alkohol skall ske i överensstämmelse med rådande lagar och förordningar.

LinTek anser

att alkoholfria alternativ av god kvalitet alltid skall erbjudas vid fester och arrangemang som anordnas för de studerande.

att Studenthälsan bör ge utbildning i ansvarsfull alkoholservice i överensstämmelse med rådande lagar och förordningar.

att alkoholhets ej bör förekomma.

att Studenthälsan bör arbeta preventivt kring alkoholrelaterade frågor.

9.4 Friskvård

Motionsidrott är en viktig del av de studerandes friskvård. Ordnande av motionsstillfällen för teknologer syftar både till att främja det allmänna hälsoläget och att förebygga skador. Motionsidrotten fyller även en social funktion och innebär avkoppling från studierna.

Ett brett utbud av aktiviteter bör erbjudas för att tillfredsställa så många teknologer som möjligt. Aktiviteterna skall vara lättillgängliga och prisvärda.

LinTek anser

- att** ett brett utbud av friskvårdsaktiviteter skall erbjudas.
- att** motionsidrotten skall göras lättillgänglig och prisvärd.

10. Doktorander

En forskarstuderande skall aldrig själv behöva finansiera sin forskarutbildning, utan den skall finansieras på annat sätt. Forskarstudier och studier på grundnivå måste därför hållas åtskilda i den mån att den forskarstuderande aldrig läser betydande delar av sin forskarutbildning på grundnivån, eftersom dessa studier finansieras av den enskilda studenten.

För LinTek är det viktigt att doktoranderna har en meningsfull och givande tid på LiTH och att forskarutbildningen vid LiTH ska vara konkurrenskraftig och leda till god anställningsbarhet inom universitetsvärlden och/eller det privata näringslivet. Det ska därför ses som meriterande att vara en god handledare och att det ska finnas möjligheter för doktoranden att regelbundet presentera sin forskning vid den egna institutionen samt vid vetenskapliga konferenser. För att doktorandutbildningen och dess kurser ska hålla en hög nivå så bör samtliga forskarutbildningskurser kursutvärderas.

För att alla doktorander, oberoende på vilken institution de tillhör, ska ha en likvärdig forskarutbildning och trivas är det viktigt att det erbjudna stödet för doktoranderna ska vara likvärdigt oavsett institution.

Det är även av stor vikt att doktoranderna känner en trygghet i vilka regelverk som gäller för dem under sin tid vid LiTH, både i egenskap av student men även som anställd om det är fallet. Detta för att lägga en bra grund inför doktoranderna och deras tid på universitetet.

I en stark internationell miljö är det en förutsättning att alla dokument och information som är riktade till doktorander finns att tillgå på engelska.

LinTek anser

- att** forskarutbildningen vid LiTH ska leda till god anställningsbarhet inom universitetsvärlden och/eller det privata näringslivet.
- att** doktorander som antas till forskarutbildningen bör tillhöra en forskargrupp med andra doktorander eller post docs.
- att** det vid antagning av en doktorand ska finnas en finansieringsplan som täcker hela studietiden samt att doktoranden skall ta del av denna.

- att** det skall ges möjlighet till ett gemensamt introduktionsmoment för nya doktorander.
- att** det skall finnas en lokal samt nationell kursdatabas med samtliga forskarutbildningskurser.
- att** doktorander skall ha möjlighet att tillgodoräkna sig kurser från avancerad nivå, om doktoranden så önskar.
- att** samtliga forskarutbildningskurser skall kursutvärderas.
- att** det skall finnas ett bra utbud av kurser för doktorander som vill lära sig svenska och att dessa skall ges inom forskarutbildningen om kunskaper i svenska krävs för att doktoranden ska kunna utföra sina uppdrag.
- att** forskarutbildningen ska omfatta motsvarande 4 års heltidarbete, institutionstjänstgöring och undervisning får utgöra max 20 % av doktorandtjänsten som då omfattar motsvarande 5 års heltidsarbete. Vid uppdrag som ger doktoranden rätt till prolongation ska tiden för forskarutbildningen utökas i motsvarande omfattning.
- att** undervisande doktorander skall ha rätt till pedagogisk utbildning inför sitt första undervisningsuppdrag.
- att** arbetstiden för en doktorand inte bör överskrida 40 timmar i veckan och att doktorandens aktiviteter såsom forskning, deltagande i kurser, konferenser, institutionstjänstgöring och undervisning planeras in i tjänsten av handledare och doktorand tillsammans.
- att** den individuella studieplanen innehåller en noggrann beskrivning av handledningens omfattning och hur och när den ska ske.
- att** det i den individuella studieplanen tydligt bör framgå hur hanteringen av rätten till idéer hanteras om forskningen kan komma att leda till patent.
- att** det skall finnas en handlingsplan vid fakulteten för att förebygga och hantera konflikter mellan handledare och doktorand och rutiner för att säkerställa att denna följs.
- att** stödet som erbjuds doktorander skall vara likvärdigt oavsett institution.
- att** det skall finnas rutiner för handledarbyte och att dessa ska vara kända för alla doktorander.
- att** det skall vara meriterande att vara en god handledare.
- att** varje doktorand skall ha minst två aktiva handledare varav en huvudhandledare.
- att** huvudhandledare ska ha docentexamen eller motsvarandemeritering.
- att** handledare inte skall tillåtas handleda fler doktorander än att regelbunden och adekvat handledning kan upprätthållas. Detta inkluderar även återkoppling inom rimlig tidsram.

- att** doktorander bör få stöd av handledare att söka kontakt med samarbetspartners inom akademi och industri.
- att** studentfackliga uppdrag antingen räknas som institutionstjänstgöring eller ger förlängd anställningstid.
- att** graderade betyg inte ska tillämpas inom forskarutbildningen.
- att** doktorander skall ges möjlighet att ta ut licentiatexamen, om denne så önskar, i annat fall skall möjlighet ges till halvtidsavstämning.
- att** betygsnämnd och opponent minst tre veckor i förväg måste meddela handledare och doktorand om avhandlingen brister i kvalitet i så pass hög grad att den riskerar att bli underkänd under disputationen.
- att** tydliga regelverk kring doktorandernas roll som anställda respektive studerande ska finnas lättillgängliga.
- att** doktorander skall vara anställda av högskolan eller annan arbetsgivare och räknas som forskarstuderande.
- att** det skall finnas möjligheter för doktoranderna att regelbundet presentera sin forskning vid den egna institutionen samt vid (nationella och internationella) vetenskapliga konferenser.
- att** information och dokument riktade till doktorander bör finnas tillgänglig på engelska.
- att** doktorander skall ges möjlighet att spendera en del av sin studietid vid annat svenskt eller internationellt lärosäte, forskningsinstitut eller forskningsanläggning.
- att** det skall finnas en doktorandombudsman centralt för alla doktorander vid LiU.

LinTek kräver

- att** forskarstuderande aldrig själva skall behöva finansiera sin forskarutbildning.
- att** licentiatanställningar skall undvikas till förmån för doktorandanställningar.

11. Hållbar utveckling

Då LiTH utbildar och utvecklar teknologer för framtiden, behöver frågor kring miljö och hållbar utveckling beaktas och finnas i fokus. Klimatförändringar är närvarande och den mänskliga användningen av fossila bränslen är en av orsakerna till klimatförändringar.

Linköpings Universitet förvaltar stiftelser med mål att främja utbildning och forskning vid Linköpings Universitet. Stiftelserna har som mål att finnas kvar under en lång tid samt att placeringarna skall vara långsiktiga. I dessa stiftelsers styrelser utgör Universitetsstyrelsen styrelse.

För LinTek är det viktigt att kapitalet som förvaltas inom Linköpings Universitets stiftelser skall förvaltas på ett bra sätt samtidigt som investeringar uppfyller vissa etiska kriterier. LinTek anser därför att Linköpings Universitets stiftelser i sina placeringar skall i största möjligaste mån ta hänsyn till riktlinjer och normer för etik, miljö och hållbar utveckling. Exempel på normgivning att ta hänsyn till är FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om barnets rättigheter, ILO:s kärnkonventioner, FN:s ramkonvention om klimatförändringar, FN:s konvention om biologisk mångfald samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

LinTek anser

- att** Linköpings universitets samförvaltande stiftelser skall undvika alla typer av investeringar och ägande i företag som till en betydande del av omsättningen (mer än 5 %) medverkar till kränkningar av internationella normer för etik, miljö och hållbar utveckling.
- att** Linköpings universitets samförvaltande stiftelser skall undvika alla typer av investeringar och ägande i företag som till en betydande del av omsättningen (mer än 5 %) består av utvinning av fossil energi.